

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.023.01.2022
P/22/015

Pan
Paweł Szczeszek
Prezes Zarządu
TAURON Polska Energia S.A.
ul. Ściegiennego 3
40-114 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/015 – Rozwój elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	TAURON Polska Energia S.A. ¹ , 40-114 Katowice, ul. Ściegiennego 3
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Szczeszek, Prezes Zarządu TAURON PE, od 11 kwietnia 2022 r. Wcześniej funkcję tę pełnili: Filip Grzegorzczak od 15 listopada 2016 r. do 14 lipca 2020 r., Wojciech Ignacok od 15 lipca 2020 r. do 28 lutego 2021 r., Marek Wadowski od 1 do 31 marca 2021 r., Paweł Strączyński od 1 kwietnia 2021 r. do 4 sierpnia 2021 r. oraz Artur Michałowski od 5 sierpnia 2021 r. do 10 kwietnia 2022 r. (akta kontroli str. 2-74)
Zakres przedmiotowy kontroli	Sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad spółką pełniącą funkcję OSD ² .
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2022 r., z wykorzystaniem dowodów dotyczących przedmiotu kontroli, wykraczających poza ten okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Mariusz Podolski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/156/2022 z 25 lipca 2022 r. (akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dokumenty strategiczne Grupy TAURON⁵, obowiązujące w okresie objętym kontrolą, dla obszaru dystrybucji definiowały cele uwzględniające *Politykę Energetyczną Polski do 2040 r.*⁶ i regulacje Unii Europejskiej⁷. Zarząd Spółki analizował stan realizacji projektów inwestycyjnych m.in. w obszarze dystrybucji, a wyniki tej analizy przedstawiał Radzie Nadzorczej Spółki w rocznych sprawozdaniach z nadzoru nad realizacją projektów inwestycyjnych w Grupie TAURON. Wyznaczał także cele zarządcze dla członków zarządów spółek zależnych, w tym Zarządu TAURON Dystrybucja, jak również weryfikował stan ich realizacji, w celu ustalenia wynagrodzenia zmiennego tych osób. W okresie objętym kontrolą, planowane

¹ Dalej: TAURON PE lub Spółka.

² Operator systemu dystrybucyjnego. Spółką pełniącą tę funkcję była TAURON Dystrybucja S.A. Dalej: OSD lub TAURON Dystrybucja.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Spółki Grupy TAURON działają w obszarach wydobywania węgla oraz produkcji, dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej i ciepła.

⁶ Dalej: PEP 2040. Załącznik do obwieszczenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. (M.P. poz. 264).

⁷ Dalej: UE.

corocznie przez TAURON PE nakłady inwestycyjne w TAURON Dystrybucja stanowiły od 35% do 58% nakładów inwestycyjnych Grupy TAURON, a ich wykonanie wpłynęło na poprawę wskaźników dotyczących częstotliwości występowania awarii i czasu ich trwania. Pomimo zgłaszania przez OSD potrzeb w zakresie zwiększenia nakładów inwestycyjnych i osiągania corocznie zysku przez TAURON Dystrybucja, polityka właścicielska TAURON PE nie zapewniała jednak możliwości przeznaczania wystarczających środków na rozwój sieci elektroenergetycznej, w pełni odpowiadającym tym potrzebom.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad spółką pełniącą funkcję OSD

Opis stanu faktycznego

1. W Strategii Grupy TAURON na lata 2016–2025⁸ dla obszaru dystrybucja przyjęto trzy cele: obniżenie wydatków⁹, poprawę wskaźnika efektywności inwestycyjnej o [...] ¹⁰, zwiększenie poziomu zadowolenia klientów poprzez poprawę wskaźników SAIDI¹¹, SAIFI¹² i czasu przyłączenia, a także uproszczenie procedur przyłączenia mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii¹³ do sieci. Cele te miały być zrealizowane poprzez:

- działania w ramach programu Jedna Dystrybucja, tj.: optymalizację struktury organizacyjnej, ujednoczenie procesów i standardów pracy, wykorzystanie potencjału wiedzy i doświadczeń, przygotowanie do rosnących wymagań klientów i świadczenia nowych usług, optymalizację obszaru usług serwisowych (eksploatacja, awarie, inwestycje) oraz ujednoczenie systemów informatycznych;
- doskonalenie jakości usług dystrybucyjnych, w tym dostosowanie sieci do dwukierunkowego przepływu energii.

Powyższe cele były spójne z regulacjami UE¹⁴. W Strategii na lata 2016–2025 podano wysokość planowanych wydatków inwestycyjnych na dystrybucję w kwocie [...] ¹⁵ na każdy rok objęty tym dokumentem.

(akta kontroli str. 75-192)

⁸ Dalej: Strategia na lata 2016–2025. Przyjęta przez Zarząd Spółki w dniu 2 września 2016 r. i zaktualizowana w zakresie kierunków strategicznych w dniu 27 maja 2019 r.

⁹ Ograniczenie CAPEX (*Capital Expenditure* – wydatki kapitałowe) – [...]. W interesie Spółki NIK wyłączyła jawność informacji dotyczącej zakładanej kwoty zmniejszenia wydatków, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2021 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233).

¹⁰ W interesie Spółki NIK wyłączyła jawność informacji dotyczącej zakładanej zmiany wartości wskaźnika efektywności inwestycyjnej, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2021 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233).

¹¹ Wskaźnik przeciętego systemowego czasu trwania przerwy długiej i bardzo długiej w dostawach energii.

¹² Wskaźnik przeciętnej systemowej częstości przerw długich i bardzo długich w dostawach energii.

¹³ Dalej: OZE.

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz. Urz. UE L 158 z 14 czerwca 2019 r., str. 125) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej². (Dz. Urz. UE L 158 z 14 czerwca 2019 r., str. 54).

¹⁵ W interesie Spółki NIK wyłączyła jawność informacji dotyczącej planowanej kwoty wydatków na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2021 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233).

W dniu 22 czerwca 2022 r. Zarząd Spółki przyjął Strategię Grupy TAURON na lata 2022–2030 z perspektywą do 2050 r.¹⁶, w której wśród celów strategicznych wskazano m.in. wdrożenie inteligentnego opomiarowania (100% inteligentnych liczników do 2030 r.) oraz utrzymanie wysokich standardów obsługi klienta (wskaźnik FTR¹⁷ większy od 90% w 2030 r.). W Strategii na lata 2022–2030 podano, że jej realizacja będzie wymagała poniesienia nakładów inwestycyjnych w wysokości ok. 48 mld złotych, w tym ok. 50% na inwestycje w obszarze dystrybucji energii elektrycznej. Cele przyjęte w tym dokumencie były spójne z regulacjami UE i PEP 2040.

(akta kontroli str. 186-192)

2. W planach rzeczowo-finansowych Grupy TAURON założono nakłady inwestycyjne w OSD na poziomie:

- na 2018 r. – 2 085 mln zł (48,1% nakładów inwestycyjnych Grupy TAURON), w tym 1 839 mln zł (42,4% nakładów inwestycyjnych Grupy TAURON) na inwestycje związane z modernizacją i odtworzeniem sieci elektroenergetycznej oraz przyłączaniem do niej nowych odbiorców;
- na 2019 r. – 1 864 mln zł (34,7%), w tym 1 715 mln zł (31,9%) na ww. inwestycje;
- na 2020 r. – 1 959 mln zł (41,4%), w tym 1 678 mln zł (35,4%) na ww. inwestycje;
- na 2021 r. – 2 200 mln zł (58,4%), w tym 1 863 mln zł (49,4%) na ww. inwestycje;
- na 2022 r. – 1 981 mln zł (46,8%), w tym 1 801 mln zł (42,6%) na ww. inwestycje.

(akta kontroli str. 201-343, 348-349)

W latach 2018–2021 wykonanie przez OSD planowanych nakładów inwestycyjnych wynosiło od 93% (w 2021 r.) do 98% (w 2020 r.), a największy udział w wykonaniu tych nakładów – od 88% (w 2018 r.) do 93% (w 2021 r.) – miały corocznie inwestycje związane z modernizacją i odtworzeniem sieci elektroenergetycznej oraz przyłączaniem do niej nowych odbiorców.

(akta kontroli str. 348-349)

Efektom zrealizowanych w latach 2018–2021 inwestycji dotyczących sieci dystrybucyjnej była poprawa (obniżenie) w 2021 r. (w porównaniu z 2018 r.) wartości wskaźników: SAIDI o 38,3% (z 45,35 do 27,96); SAIFI o 42,4% (z 0,33 do 0,19); MAIFI¹⁸ o 7,2% (z 3,33 do 3,09).

(akta kontroli str. 440-443)

Prezes Zarządu TAURON PE wyjaśnił: „*W ramach sprawowanego przez TAURON Polska Energia S.A. nadzoru właścicielskiego nad TAURON Dystrybucja S.A. funkcjonują mechanizmy umożliwiające zwiększanie kwot przeznaczanych na realizację zadań inwestycyjnych na sieci dystrybucyjnej...*”

(akta kontroli str. 535-539)

Spółka występowała do TAURON PE o zwiększenie nakładów inwestycyjnych na sieć dystrybucyjną w latach 2021–2022¹⁹, w celu realizacji umów o przyłączenie zawieranych w oparciu o wydane warunki przyłączeniowe, a także dla przyłączenia rozproszonych źródeł OZE oraz przyłączenia specjalnych stref ekonomicznych.

¹⁶ Dalej: Strategia na lata 2022-2030. Dokument dostępny za stronie bip TAURON PE: <https://www.TAURON.pl/TAURON/relacje-inwestorskie/raporty-biezace/raport-biezacy?id=8361315>.

¹⁷ Odszetek problemów rozwiązanych w czasie pierwszej interakcji z klientem.

¹⁸ Wskaźnik przeciętnej częstości przerw krótkich.

¹⁹ Pismami: TD/WW/2021-10-12/1), TD/DTI/2022-02-25/0000001, TD/DTI/2022-06-24/01 i TD/DTI/2022-10-17/.

W efekcie tych działań, TAURON PE wyraziła zgodę na zwiększenie nakładów inwestycyjnych o 150 mln zł w 2022 r.²⁰

(akta kontroli str. 535-547)

3. W ramach nadzoru sprawowanego nad spółkami zależnymi Zarząd TAURON PE wyznaczał dla członków ich zarządów (w tym także Zarządu TAURON Dystrybucja) cele zarządcze na dany rok oraz stwierdzał w formie uchwały stan ich realizacji, w celu ustalenia wynagrodzenia zmiennego tych osób.

(akta kontroli str. 444-458, 468-469)

Zarząd Spółki w swoich corocznych sprawozdaniach z nadzoru nad realizacją projektów inwestycyjnych w Grupie TAURON (w obszarze dystrybucji) zamieszczał analizę stanu realizacji tzw. projektów sieciowych OSD²¹, wskazując przy tym główne ryzyka związane z poszczególnymi projektami i przyczyny niepełnego wykonania planów. Projekty inwestycyjne odpowiadały założeniom przyjętym w Strategii na lata 2016–2025 oraz PEP 2040. Wśród projektów sieciowych, których realizację analizowano, były m.in.:

- *Poprawa bezpieczeństwa zasilania obszaru Żywiecczyzny*, którego zakończenie prognozowane jest na 2025 r. (do 30 czerwca 2022 r. poniesiono nakłady w kwocie 10 571,8 tys. zł, a zaawansowanie prac wynosiło 30%);
- *Modernizacja rozdzielni 110 kV w stacji 400/110kV R-3 Pasiurkowice*, którego zakończenie prognozowane jest na 2025 r. (do 30 czerwca 2022 r. poniesiono nakłady w kwocie 7 273,8 tys. zł, a zaawansowanie prac wynosiło 16%);
- *Budowa SE 110/15kV Radzikowice wraz z liniami 110 kV dla zasilania podmiotów na terenie WSSE*, którego zakończenie prognozowane jest na 2024 r. (do 30 czerwca poniesiono nakłady w kwocie 70 087, 4 tys. zł, a zaawansowanie prac wynosiło 95%).

(akta kontroli str. 201-343, 348-349, 510-511)

W ramach uprawnień nadzorczych Rada Nadzorcza Spółki opiniowała Strategie Grupy TAURON oraz zatwierdzała jej roczne plany rzeczowo-finansowe i sprawozdania Zarządu Spółki z nadzoru nad realizacją projektów inwestycyjnych (m.in. w obszarze dystrybucji), jak również zapoznawała się z sytuacją ekonomiczno-finansową Grupy TAURON, w tym inwestycjami realizowanymi przez TAURON Dystrybucja.

(akta kontroli str. 459-508)

4. Za lata 2018–2020 Spółka poniosła stratę²², którą pokryła z zysku osiągniętego za 2021 r., przeznaczonego na kapitał zapasowy.

(akta kontroli str. 344-347, 350-439)

W ramach Strategii Grupy TAURON przyjętych na lata 2016–2030 ustalono, że z uwagi na wysoki poziom planowanych wydatków inwestycyjnych związanych z realizacją projektów strategicznych, do 2030 r. Zarząd Spółki nie będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu wypłaty dywidendy, o ile w ocenie Zarządu Spółki takie zatrzymanie środków w Grupie TAURON przyczyni się do wzrostu

²⁰ Tauron Dystrybucja wniosowała o kwoty zwiększeń nakładów inwestycyjnych w 2022 r. o 176 mln zł i o 120 mln zł. Ponadto TAURON PE wyraziła także zgodę na zwiększenie nakładów inwestycyjnych o 40 mln zł w 2021 r., pod warunkiem zmniejszenia o tę kwotę nakładów w 2022 r.

²¹ Zadania, których jednostkowa wartość przekraczała 40 mln zł.

²² W 2018 r. Spółka poniosła stratę netto w kwocie 1 709,9 mln zł, która została pokryta z kapitału zapasowego, w 2019 r. – odpowiednio w kwocie 462,8 mln zł i w 2020 r. – w kwocie 3 589,7 mln zł.

wartości jej aktywów. W związku z powyższym, w latach 2018–2022 TAURON PE nie wypłacał dywidendy akcjonariuszom.

(akta kontroli str. 75-192, 344-347)

Z kolei OSD osiągał corocznie zysk: za 2018 r. – 1 096 982 tys. zł, za 2019 r. – 1 123 063 tys. zł, za 2020 r. – 1 458 300 tys. zł, za 2021 r. – 1 498 318 tys. zł. W poszczególnych latach zysk został, zgodnie z wnioskami Zarządu OSD (zaakceptowanymi przez Radę Nadzorczą oraz Walne Zgromadzenie OSD), przeznaczony na:

- dywidendę (771 515 tys. zł, tj. 70%) i kapitał zapasowy (325 467 tys. zł, tj. 30%) w 2018 r.;
- dywidendę (844 484 tys. zł, tj. 75%) i kapitał zapasowy (278 579 tys. zł, tj. 25%) w 2019 r.;
- dywidendę w 2020 r. i 2021 r.

Podział ten był zgodny z wytycznymi dotyczącymi podziału wyniku finansowego spółek zależnych określonymi w załączniku do uchwały Zarządu TAURON PE nr 193/V/2017 z dnia 18 kwietnia 2017 r.

(akta kontroli str. 512-534)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 10 maja 2023 r.

Kontroler prowadzący
Monika Kopczyk
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

